

Правно - исторически факултет

2700 Благоевград, пл. „Георги Измирлиев - Македончето“
 тел./факс: 073/88 66 17; <https://law.swu.bg> e-mail : admin@law.swu.bg

КОНСПЕКТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА „ОСИГУРИТЕЛНО ПРАВО“

Ч А С Т I ОБЩО УЧЕНИЕ

I. ПОНЯТИЕ (ПРЕДМЕТ) И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПРАВО

1. **Осигурителни отношения** – понятие и обща характеристика. Съотношение на осигурителното право с други правни отрасли
2. Основни **понятия** на осигурителното право: (осигурител, осигурен, осигурителен орган, изпълнител на медицинска помощ, осигурен риск, осигурителен случай, осигурителни вноски)
3. **Структура (система)** на осигурителното право
 - 3.1. **Социално осигуряване** (държавно обществено осигуряване, допълнително задължително пенсионно осигуряване, допълнително доброволно осигуряване);
 - 3.2. **Здравно осигуряване** (задължително, доброволно)

II. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ФУНКЦИИ НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПРАВО

1. **Основни принципи** – понятие, правно значение и видове :
2. **Функции** на осигурителното право – понятие и видове.

III. ОСИГУРИТЕЛНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

1. Осигурителни правоотношения **по държавното обществено осигуряване** - субекти (страни), съдържание, възникване и прекратяване;
2. Осигурителни правоотношения при **допълнителното социално осигуряване**: - предназначение и същност; субекти; видове (допълнително задължително, допълнително доброволно осигуряване – обхват и същност);
3. **Здравноосигурителни правоотношения** - предназначение и същност; субекти; видове (задължително и доброволно); възникване и прекратяване.

Ч А С Т II СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Д Я Л I ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

IV. ФИНАНСОВО УСТРОЙСТВО И УПРАВЛЕНИЕ НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Финансово устройство** (фондова организация);
2. **Управление** на ДОО (НОИ – надзорен съвет, управител, подуправител; РУСО – местонахождение и структура)

V. ВИДОВЕ ОСИГУРЕНИ СОЦИАЛНИ РИСКОВЕ (ФАКТИЧЕСКИ СЪСТАВИ)

1. **Професионални рискове** (трудова злополука, професионална болест, безработица);
2. **Общи социални рискове** (общо заболяване и приравнените му случаи – карантина, отстраняване от работа, санаторно-курортно лечение, гледане на болен член от семейството, трудоустрояване; майчинство; инвалидност(?), старост, смърт);

VI. КРАТКОСРОЧНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. Обезщетения при *временната неработоспособност* – основания (предпоставки), размери и срокове за изплащане;
2. Обезщетения при *временно намалена работоспособност* (основания и размери);
3. Обезщетения при *майчинство* (основания, размери, срокове за изплащане);
4. Обезщетения при *безработица* (предпоставки, размери, срокове за изплащане);
5. **Ред** за предоставяне на осигурителните обезщетения. *Спорове* и ред за решаването им.

VII. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Кръг** на пенсионно осигурените лица
2. Основни *обща правила* за пенсиите - зависимост на правото на пенсия от: осигурителния стаж и възрастта; категорията труд, наличието на инвалидност, пола; зависимост на размера на пенсията от осигурителния доход; непогасяемост на пенсията по давност; принципът – право на една пенсия (изключенията); привилегии и несеквестрируемост;
3. **Пенсия за осигурителен стаж и възраст**
 - 3.1. *Предпоставки* за придобиване на правото;
 - 3.2. Критерии за определяне на *размера* на пенсията;
4. **Пенсии за осигурителен стаж** (предпоставки и размери);
5. **Пенсии за инвалидност**
 - 5.1. *Инвалидността* като предпоставка за придобиване право на пенсия
 - 5.2. *Допълнителни изисквания* за някои пенсии за инвалидност;
 - 5.3. Критерии за определяне на *размера* на пенсията за инвалидност;
6. **Наследствени пенсии**
 - 6.1. *Предпоставки* за придобиване на право на наследствена пенсия
 - 6.2. *Съотношение с наследяването*;
 - 6.3. Критерии за определяне размера на наследствената пенсия;
 - 6.4. *Особени условия* за правото на някои наследници децата, преживелия съпруг, родителите);
7. **Пенсии, несвързани с трудова дейност** (военноинвалидни, гражданскоинвалидни, пенсии за особени заслуги, персонални пенсии);
8. **Пенсионно производство. Спорове** и ред за решаването им.

ДЯЛ II

ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

VIII. ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Понятие, предназначение, обхват и ред** за осъществяване. *Същност*;
2. **Принципи** (задължителност, самостоятелност на дружествата и фондовете; прозрачност, разделност и изключителност на дейността; държавно регулиране; отчетност и информация; лоялна конкуренция, капиталовопокривен принцип; персоналност на осигуряването);
3. **Пенсионноосигурителни дружества и пенсионни фондове**. Видове пенсионни фондове;
4. **Пенсионно осигурени лица** (в универсални, съответно – в професионални фондове);
5. Пенсионноосигурителни **вноски** (задължени субекти и размери)
6. **Предпоставки** за придобиване право на пенсия (за ранно пенсиониране и/или допълнителна пенсия от универсален фонд). Критерии за определяне *размера* на пенсията;
7. **Други права** на осигурените и на техните наследници (еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по партидата);

IX. ДОБРОВОЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Обхват, форми и ред** за осъществяване. *Същност*

2. Допълнително **доброволно пенсионно** осигуряване.
 - 2.1. **Обхват** (субекти , рискове);
 - 2.2. **Предпоставки** за придобиване право на пенсия;
 - 2.3. **Права на осигурените лица**;
 - 2.4. **Права на наследниците**.
3. Допълнително доброволно **краткосрочно** осигуряване
 1. **Обхват** (субекти, рискове - безработица, професионална квалификация)
 2. **Права на осигурените лица**

Ч А С Т І І І

ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

Д Я Л І

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

X. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. **Понятие и същност**. Съотношение с другите елементи на осигурителната система (с осигуряването за неработоспособност, майчинство, смърт, безработица);
2. **Финансово устройство и управление**
3. **Осигурени рискове**

XI. ДОГОВОРИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Национален рамков договор**
2. **Договор между НЗОК и изпълнител на медицинска помощ**

XII. ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ПРЕСТАЦИИ

1. **Понятие и същност**
2. **Видове медицинска помощ** (диагностична, лечебна, рехабилитационна, профилактична; веществени престации);

Д Я Л І І

ДОБРОВОЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

XII. ПОНЯТИЕ И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. **Предназначение и основания**;
2. **Обхват**;
3. **Ред за осъществяване**.

ИЗТОЧНИЦИ (НОРМАТИВНИ АКТОВЕ)

- Кодекс за социално осигуряване (ДВ, бр.110 от 1999 г. – изм. и доп.);
 Закон за здравното осигуряване (ДВ, бр.70 от 1998 г. – изм. и доп.);
 Закон за здравето (ДВ, бр.70 от 2004 г. – изм. и доп.);
 Закон за лечебните заведения (ДВ, бр.62 от 1999 г. – изм. и доп.)
 Наредба за пенсиите и осигурителния стаж (ДВ, бр.21 от 2000 г.)

БИБЛИОГРАФИЯ

- Мръчков, В. Осигурително право, VII, изд. Сиби, С., 2019.
 Средкова, Кр. Осигурително право, V изд., Сиби, С., 2016.

Благоевград, 2021 г.